

Skifte etter Anne Knutsdatter Bolgen på Frei av 1694

Nordmøre sorenskriveri, Skifteprotokoll 3A 04 , 1688-96, Riksarkivet, side [231b](#).

Anno 1694 dend 15 Juny holdtis arfueskifte paa Bolgen udi Gimbnis Tinglaug, effter Sahl. Afdøde Dannequinde Anne Knutsdaatter, som Ved døden 14 dager Effter Kyndelsmisse er afgangen, til Rigtighed mellem hindis Effterlatte Mand, dend danne Mand Tron Serquæssen, Paa dend ene :| og deris udi Echteskab Sammen auflede Børen, Nemblig: Hans 10 aar gammel og Olle 5 aar gammel, Tronssønner, Item Barabra 8 ½ aar gammel, Rangnild 7 aar gammel, og Birette 18 Ugger gammel, Tronsdøttene, alle Umyndige paa dend anden side :| Offuerverende deris Landherre, Velachtbare og fornemme Mand Sr: Matthias Krenckell, paa børnenis Vegne deris Sahl. Mor:Broders Quinde, Aagout Andersdaatter Paa Rettens Vegne Sorrenschriffueren Jacob Søfrensen; til Vurderings=Mænd, Elling Ohr, Einer Birkestrand og Arne Neder Fredøe, Laug Rettis Mænd i bemelte Tinglaug. Effter flitig paa Eschning Registering og Vurdering hafuer Vi befunden Boens formue bestaaendis udi løsøre som følger,

1 Fiermands fahr med Seigl og Master til for	...	Rd 5 _ " _ "	Dend Sahl. Quindis gang Klæder som børnene tilkommer,
1 Jeren grydte	...	1 _ " _ "	1 gammel Udsleden Lerrættis
1 dito	...	" _ 2 _ 1	Stæck
1 dito	...	" _ 1 _ 12	1 Brun Sarfis Stæck
1 dito	...	" _ 2 _ 16	1 gammel Klædis Kaabe
1 dito	...	" _ 1 _ 12	1 gammel Rød Koffte
3 Schieringer	...	" _ 1 _ 12	1 Suart Lerættis Trøje
4 Gref	...	" _ 1 _ "	1 gl. Klædis Trøje
3 Øxer	...	" _ 2 _ "	Summa Rdr 3 _ " _ 12
1 Fiske Linie	...	" _ 2 _ "	
2 Kiøre a 3 Rdr	...	18 _ " _ "	Landherren Sr: Matthias Krenckel forderer for stræcte penger og Vahrer Rdr 18 _ 3 _ 12
1 Quie 3 aar gl. Lys Rød	...	1 _ 2 _ "	Sorreschriffueren forderer sin og Laug Mænds Told for 6 aar " 1 _ " _ "
1 Gield Oxe paa 3de aar	...	1 _ 1 _ "	Monsr: Marcus Nissen Angel forderer effter hans indgifunde Seddels Indhold 2 _ 3 _ 16
1 Graae dito	...	1 _ 1 _ "	Sr: Mossberg forderer ... 2 _ " _ "
1 Graae dito 1½ aar gl.	...	1 _ " _ "	Friderich Westwig forderer ... 1 _ 3 _ "
2 Søufer a 1½ ort	...	" _ 3 _ "	Steven Tronss. Forderer Løn ... 7 _ " _ "
1 Ploug Jeren	...	" _ 1 _ "	Mari Nielsdaatter forderer Løn 1 _ " _ "
1 Rødbrun hest	...	4 _ " _ "	Ingebore Tieneste Tøs forderer 1 _ 1 _ "
1 Nye Søeke Nodt belek	...	1 _ 2 _ "	Summa Rdr 35 _ 3 _ 12
1 Børse og kaar(de)	...	1 _ 2 _ "	
Æld Kop og Kiørrel	...	1 _ " _ "	
1 Bagstehulle	...	1 _ " _ "	
1 Saae	...	" _ 2 _ "	
1 Koren børe	...	" _ 2 _ "	

Ofuerschrevne: Skyld og gield samt huus Aabud paa gaarden findis, Lofuer Dend Danne Mand Tron Serquæssen, at tilsuare og Clarere som dog af Boens midler afgaar, blifuer i gien i behold af boens Midler 11 Rdr 12 s. Dog af faderlige Kierlighed, og: Boens slætte tilstand, Udlofuede gedagte Tron Serquæssen, at schal gifue huer Søn, 1 goed Koe og 1 te. Koren, og huer daatter 1 Koe, huilchet hand Lofuer at forschafue demmen naar de Kommer til deris Myndige aar, og det begierendis Vorder, Item Lofuer at forsørge demem med Nødtørfftig Klæde og fødde Indtil de det Selfuer Kand fortienne, Sampt og at Lade dem Undervissis Udi deris Chat:me: og Børne Lærdøm, og i Alle maader hielpe dem til Rette, som en Erlig Fader, Vel sømmer og anstaar, huor paa hand gaf os haanden -

Etterord.

Ole Steensen Bolgen var iflg. matrikkelen av 1680 selveier og bruker på den ene halvdel av Bolga (Bolgen). Bremsnes kirke, Tingvoll prestebol og Tingvoll kirke eide hver en fjerdepart sammen med Ole. I Tiendemanntallet av 1681 er ingen brukere nevnt ved navn på Bolga, men ved samme manntallet i 1682 er det Trond Serkvesen og Ellof som er kommet inn som brukere på Bolga. Hvem av dem som er gift med enka etter Ole er ikke lett å si, kanskje var det Trond slik at Anne i dette skiftet var enke etter Ole Steensen. Vel, det fremkommer av matrikkelen i 1686 at Oles arvinger fortsatt var eiere av en fjerdedel i Bolga og at Trond og Ellof da var leilendinger på like store parter i gården. I Fogderegnskapet ved matrikkelen av 1692 fremkommer det at Mathias Krenckel (som nevnes i skiftet) har overtatt fjerdeparten i Bolga etter Ole Steensens arvinger.

Våren 1694 dør Tronds Serkvesen Bolgens kone Anne Knutsdatter, trolig i barselseleng tidlig i februar det året. I Matrikkelen av 1694 er det fortsatt Troen og Ellef som er ført som brukere på hver sin del av Bolgen. Trond må nok ha giftet seg nok raskt på nytt, siden Anne etterlot ham fem barn, der den minste datteren kun var 18 uker gammel. Navnet på hans neste kone er ikke kjent, men hun omtales som "Enchen" sammen med Ællev på Bolgen allerede året etter i Matrikkelen av 1695 (se [side 219](#)). Da er trolig Trond død tidlig på året i 1695. Ved FT-1701 sitter fortsatt "Enchen" på Bolgen, ingen Trondsønner er oppført der – kun Ole Tostensen 4 år gammel, noe som tyder på at hans mor var enke etter en Tosten: Den andre brukeren er Eric. Siden han er oppført med sønnen Peder Elofsen, så var nok denne Eric gift med enken etter Elof (Ellof / Ællev).

Det kan selvsagt hende at Tron Serkvesen og barna dro fra Bolga da Anne døde. Den omtalte "Enchen" trenger altså ikke være et indisium på at Trond er død der, men mest trolig er det slik. At barna hans ikke er nevnt ved FT-1701 kan skyldes at guttene har blitt 17 og 12 år gamle, og dermed er i tjeneste der slik var å oppdrive. Jenter er ikke nevnt uansett i FT-1701, så de tre Tronds døtre var kanskje fortsatt hos stemor "Enchen". Hvem vet. I Tingprotokollen for Nordmøre 1699-1703 ([side 202b](#)), er det referert fra tiltalen mot Stefen Tronsen Bolgen for tidlige samkvem med sin kone Marit Nilsdatter i 1697. Det er ikke helt umulig at han kunne være en sønn av Trond Serkvesen fra tidligere ekteskap, men det er bare så vidt det er aldersmessig rom for at Trond (født 1658) kan være gammel nok til å ha en sønn som selv er gammel nok til å inngå ekteskap i 1697. Fraværet av oppatkalling styrker heller ikke slektskapet, men vi får holde det åpent enn så lenge.

Det virker nokså sikkert at det er Trond Serkvesen Istad (1658 – 1695) som er enkemannen nevnt i dette skiftet etter Anne Knutsdatter Bolgen. Det står i skiftet etter Tronds stefar Bottel Olsen Istad i 1682 at han skal oppholde seg på Nordmøre (Trond var ny bruker på Bolga det året), og aldersmessig passer han også godt inn med kone og fem barn i alderen 0 – 10 år i 1694. Trond er ikke et spesielt vanlig navn i området og med patronymet Serkvesen så blir dette bort i mot unikt. Men noe endelig bevis er dette ikke.

Referanser.

Takk til Svein Arnolf Bjørndal i Oslo, som gjorde meg oppmerksom på dette skiftet fra Bolga på Frei. På DIS-forum i desember 2013 var dette skiftet et tema, og etter det rettet jeg i utskriften til "Chat:me" (for katekisme) slik Else B. Rustad tolket det. I et annet innlegg på samme forum gjorde Jonny Lyngstad på Lyngstad oss oppmerksomme på leiermålet til Stefen Tronsen Bolgen som er nevnt i etterordet her.

Kjell Farstad, Skåla, refererer til Hans Hyldbakks Gards- og ættesoge for Frei, band II på side 220, under Øvre Bolga, der det står at: "Trond heitte brukaren på denne parten i 1695, men i manntalet av 1701 står enka oppført som brukar". Her må Hyldbakk ha skrevet feil årstall siden Trond er bruker i 1694, mens i 1695 er det enka som er oppført. Hyldbakk har nok arbeidet seg bakover i tid, og vi får tro ham på at Trond hadde Øvre Bolga. Det er ikke brukt øvre og nedre som betegnelser på de to gårdpartene i regnskapene (jeg har lest) fra slutten av 1600-tallet.